

Posudek oponenta magisterské práce

Název práce: Předreflexivní sebevztah vědomí a konstituce „Já“. Husserl a Sartre

Autor: bc. Josef Matoušek

Vedoucí: doc. Karel Novotný, MA, Ph.D.

Oponent: Mgr. Richard Zika, Ph.D.

Tématem posuzované práce je souvislost mezi významnými ohledy Husserlovy a Sartrovy filosofie. Autor se zaměřuje na problematiku předreflexivního sebevztahu vědomí a jeho významu pro konstituci já, přičemž vyzdvihuje především ony momenty Husserlova myšlení, které byly inspirativní pro Sartrovo odmítnutí myšlenky transcendentálního já. Integrovanou částí práce je však rovněž tematizace Husserlova myšlenkového vývoje vyústujícího v jeho známou koncepci transcendentální (inter)subjektivity, a autor tedy sleduje zvolený tematický okruh myšlení obou fenomenologů nejen z hlediska shod, nýbrž i diferencí.

Téma práce je pozoruhodné a autor volí relevantní primární i sekundární literaturu. Omezení ve výběru textů jsou motivovaná tématem a jsou přesvědčivě zdůvodněna.

Klíčová pro stanovení vnitřní souvislosti mezi Husserlovým a Sartrovým promyšlením vztahu mezi předreflexivním sebevědomím a konstitucí já je přitom interpretace vybraných částí *Přednášek k fenomenologii vnitřního časového vědomí*, která se opírá především o Husserlovu myšlenku tzv. „vnitřního vědomí“ (či „imanentního ‚vnímání‘ prožitků“). Autor zde po mém soudu vyzdvihuje podstatné momenty Husserlova chápání subjektivity (z hlediska sledovaného cíle) a interpretuje je správně. Výhrady nemám ani k naplnění korelativního cíle práce, jímž je objasnění výše zmíněné difference mezi Husserlovým a Sartrovým pojetím subjektivity. Vůči předložené práci tak nemám žádné zásadní námitky a myslím si, že její autor stanovený úkol splnil.

Nicméně práce přesto není perfektní – nedostatky nacházím především v její jazykové rovině. Na několika místech se v důsledku vybočení z vazby, nesprávné interpunkce či podobné chyby „rozpadají“ souvětí a zvláště vzhledem k obtížnosti tématu se text někdy stává bezprostředně nesrozumitelným a musí být „rekonstruován“: „Obzvláště pak podoba tázání, které budeme v práci představovat, operují s velmi vyhraněnými pojmy...“ (str. 7) „Fakt, že zmíněná Husserlova díla zastávají ve vztahu k našemu tématu rozdílná stanoviska nám, jak uvidíme níže, pomůže...“ (str. 10) „...ještě než přistoupíme k rozplétání vlastní Sartrovy koncepci...“ (str. 13) „...což se z, doufejme evidentních důvodů, bude týkat...“ (str. 16) Husserl však netvrdí, že se s ním nikde nesetkáváme – naopak operuje s dvěma odlišnými

užitími: prvním jako empirickou identitu člověka a za druhé jako synonymum proudu vědomí.“ (str. 22) „Přestože při vnímání libovolného předmětu víme o tom, že tato zkušenost je vsutku naše, avšak žádné „Já“ v tu chvíli neoperuje.“ (str. 24) „Otázka kterou se toto tvrzení zdá implikovat...“ (str. 26) „...máme tedy fenomény, které se konstituují v čase, které se však zásadním způsobem odlišují od těch, který tento čas ustavuje.“ (str. 28) Je-li možné se na něj [„Já“] tematicky zaměřit...“ (str. 33) Jednak vnitřně samo v sobě zadruhé jako zmíněné centrum identity...“ (str. 45)

Dalším nedostatkem jsou neshody podmětu s přísudkem: „Vědomí, tedy naše akty, vždy jako by se snažili dosáhnout evidence...“ (str. 14) „...další typy intencionalit, které by reflektovali...“ (str. 30) „...[reflexivní akty], které by na sebe mohli...“ (str. 34) Toto schéma jsme vztáhli na jednotlivé akty vědomí a došli k závěru...“ (str. 35)

A konečně vadí i nesprávné užívání velkých písmen v přídavných jménech odvozených od vlastních jmen: „Jedná se o Karteziánsou, Kantovskou a Brentanovskou redukci.“ (str. 17) „...uvážíme znovu Husserlovský základ...“ (str. 39) „...nepředpokládal, že by Japonský čtenář...“ (str. 56) „Na nabídku Japonského časopisu...“ (str. 56)

Opravu by navíc zasloužila i následující citace z *Přednášek k fenomenologii vnitřního časového vědomí* (chyba je již v českém překladu, autor práce ji pouze reprodukuje): „...jistá jevová kontinuita, totiž taková, která je fází čas konstituujícího toku, náleží k nějakému Ted', totiž k tomu, které je konstituuje...“ (str. 27) (Srv. originál: „...eine gewisse Erscheinungskontinuität, nämlich eine solche, die Phase des zeitkonstituierenden Flusses ist, gehöre zu einem Jetzt, nämlich zu dem, das sie konstituiert...“, Hua 10, str. 75).

O vysvětlení pak prosím u výroku: „Tím prvním [tématem práce] je předreflexivní sebevztah vědomí, který lze rozložit na několik dalších – reflexi, intencionalitu a vědomí.“ (str. 8)

Přes tyto výhrady k formálním ohledům textu však – jak jsem již naznačil výše – považuji práci za kvalitní a navrhuji hodnocení ‚výborná‘.

V Praze 25.8.14

Mgr. Richard Zika, Ph.D.